

ДАНИЈЕЛ КВИН

ИШМАЕЛ

АВАНТУРА УМА И ДУХА

КЊИГА-КОМЕРЦ
БЕОГРАД

Објављено уз сагласност
Права и преводи
Београд

УМЕСТО ПРЕДГОВОРА

Одавно смо навикли да човек може не само да дресира, него и поучава неку животињу. То више није никаква новост, али је новост да животиња има чему да научи човека. Овај обрт, који је у свом роману Ишмаел искористио Данијел Квин, подсећа на основно правило ишпа је добра и занимљива вест (која гласи да ће мало кога интересовати да ли је пас ујео човека, али ће се сви узбудити ако сазнају да је човек ујео пса). У роману Данијела Квина који је одмах привукао пажњу читалаца, изазвао бурне расправе и постао бестселер, учитељ је мајмун, огромна жорила која је прва прешла праг самосвести; ученик је човек који има жељу да спасе свет. Знање до којег се уз помоћ мудре жориле стиже неопходно је да би се зауставила неминовна пропаст света. У роману је све време реч о кључним питањима: ишпа је човек, каква је људска историја и мисија на овом свету, ишпа су култура и цивилизација, какав је наш однос према другим живим бићима – укључујући и људе, какав је човеков однос према самој себи, најзад према позн. мајци природи.

Приказивање животиња у књижевности некада игра важнију улогу него ишпа се то обично мисли. Од Ајулеја до Толстоја читаво је привлачило то како се очима нељудског створа види свет. Ишпа тако, човеколико биће, између човека и животиње, пленило је пажњу читалаца још на почетцима литературе, рецимо у Гилгамешу. Ишмаел Данијела Квина чије име покреће библијске асоцијације и звучи кобно иако је реч о једној мудрој и ишпамој жорили, сасвим је нова појава. То је звер која се упушта у сложене дијалоге са својим учеником. У тим дијалозима ствари које су добро познате изгледају сасвим другачије – смисао еволуције, или рецимо промене технологије и начина живота, откривају се из другог угла.

ће пољопривреде и савремене индустрије, смисао читаве цивилизације.

Облик дијалога у роману иначе подсећа на романескну технику познаћу од античке софистичке прозе до романа осамнаестог века. Ишмаел преузима улогу мудраца, учитеља и помагача из ове врсте дијалошког приповедања. Колико је тематика о којој Квин расправља савременија и појажа интерес за очување природе и мноштвобројних угрожених врста толико је књижевна форма заправо старија, што изазива низ необичних ефеката.

Роман Ишмаел је књига која наводи на размишљање и много више од популарне прозе захтева да се човек суочи са оним што зна о себи, да себи постави питање како би га нека друга врста могла видети и како би оценила његову улогу у најновијој историји наше планете и живота на њој. Драматична питања обезбеђују књизи актуелности и провокативности, и без обзира на то колико су Квинове идеје оправдане, а слика савремене цивилизације јачна, реч је о изазовном питању које читаоца не оставља равнодушним. Ишмаел иде у ред популарних књига с краја овог века које постављају важна питања и зато привлаче пажњу читалаца.

Александар Јерков